

סטטיסטיקה למדעי המחשב – פתרון תרגיל 10

1. $f_x(x, \theta) = 2\theta x + 1 - \theta$; $x \in [0, 1]$ תצפית בודדת מההתפלגות הנתונה.

- א. **קיים מבחן UMP** להשאת ה-0 והאלטרנטיבה הללו. זה אכן **אותו מבחן** שמצאנו בתרגיל 7.
- ב. **קיים מבחן UMP** להשאת ה-0 והאלטרנטיבה הללו. זה אכן **אינו אותו מבחן** שמצאנו בתרגיל 7.
- ג. **לא קיים מבחן UMP** להשאת ה-0 והאלטרנטיבה הללו כיוון שאזור הדחייה אינו באותו הכיוון.

2.

- א. ההנחה **הראשונה** אינה סבירה (הנחת הליניאריות) שכן באופן כללי לא ניתן להניח ליניאריות אל מחוץ לתחום הנתונים ובפרט, הנחה זו צופה שלאחר מספיק שנים זמן הריצה יהיה שלילי.

ב.

$$\hat{b} \sim N\left(b, \frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}\right) = N\left(b, \frac{0.15^2}{24573.33}\right) = N(b, 0.00000092)$$

ג.

- i. **לא ניתן לטעון זאת** כיוון ש- $\hat{a}$ הוא גם משתנה מקרי ולכן לא ניתן להתייחס אליו כאל קבוע.

- ii. **לא ניתן לטעון זאת** כיוון ש- $\hat{a}$ ו- $\hat{b}$ תלויים ולכן יש להוסיף את ערך השונות המשותפת (Co-Var) שלהם.

- ד. נגדיר $H_0: b=0$ ו- $H_A: b \neq 0$. נבחר את סטטיסטי המבחן להיות $\hat{b}$ בצורה מנורמלת (נסמן $\hat{b}_n$). כלומר סטטיסטי המבחן יהיה:

$$\hat{b}_n = \frac{\hat{b} - 0}{\sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}}} = \frac{\hat{b} \sqrt{\sum(x_i - \bar{x})^2}}{\sigma_\varepsilon} \sim_{H_0} N(0, 1)$$

נמצא אזור דחייה ברמת מובהקות $\alpha=0.05$. אזור הדחייה יהיה מהצורה
 $R = (-\infty, C_1] \cup [C_2, \infty)$. נחשב ערכי C:

$$C_1 = b_0 + Z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\sigma_{H_0}^2} = 0 - 1.96 \cdot 1 = -1.96$$

$$C_2 = b_0 + Z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\sigma_\varepsilon^2} = 0 + 1.96 \cdot 1 = 1.96$$

סה"כ נקבל $R = (-\infty, -1.96] \cup [1.96, \infty)$.

נמצא אומדן ל- $\hat{b}_n$:

$$\hat{b}_n = \frac{\hat{b} - 0}{\sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}}} = \frac{-0.011005562}{\sqrt{0.00000092}} = -11.50146031$$

לכן **נדחה את השערת ה-0** כיוון שהאומדן נמצא באזור הדחייה.

נמצא p-value:

$$P_{H_0}(\hat{b}_n \leq -11.50146031) = \Phi(-11.50146031) = 6.485111e - 31 = \frac{\alpha^*}{2}$$

קיבלנו ערך הקטן מאוד מ-0.05 ולכן נדחה את השערת ה-0 עבור רמת מובהקות $\alpha=0.05$.

ה. נמצא רווח סמך ל-b:

$$\hat{b} \pm Z_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot \sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}} = -0.011005562 \pm 1.96 \cdot \sqrt{0.00000092} \Rightarrow \\ \Rightarrow [-0.0128, -0.00913]$$

ו. כיוון שהשונות אינה ידועה, נשתמש באומדן לשונות:

$$\hat{\sigma}^2 = \frac{\sum(y_i - \bar{y})^2}{n - 2} = \frac{\sum(y_i - \bar{y})^2}{22} = \frac{0.39921}{22} = 0.0181$$

עתה נחשב מחדש את הערכים:

נמצא אזור דחייה ברמת מובהקות $\alpha=0.05$. אזור הדחייה יהיה מהצורה $R=(-\infty, C_1] \cup [C_2, \infty)$. נחשב ערכי C:

$$C_1 = b_0 + t_{n-2, 1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\sigma_{H_0}^2} = 0 - 2.074 \cdot 1 = -2.074$$

$$C_2 = b_0 + t_{n-2, 1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\sigma_{H_0}^2} = 0 + 2.074 \cdot 1 = 2.074$$

סה"כ נקבל $R=(-\infty, -2.074] \cup [2.074, \infty)$.

נמצא אומדן ל- $\hat{b}_n$:

$$\hat{b}_n = \frac{\hat{b} - 0}{\sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}}} = \frac{-0.011005562}{\sqrt{0.0000007384}} = -12.80713889$$

נדחה את השערת ה-0 כיוון שהאומדן נמצא באזור הדחייה.

נמצא p-value:

$$P_{H_0}(\hat{b}_n \leq -12.80713889) = \chi_{22}(-12.80713889) \approx 0 = \frac{\alpha^*}{2}$$

קיבלנו ערך הקטן מאוד מ-0.05 (כמעט ממש 0) ולכן נדחה את השערת ה-0 עבור רמת מובהקות $\alpha=0.05$.

נמצא רווח סמך ל-b:

$$\hat{b} \pm t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \cdot \sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}} = -0.011005562 \pm 2.069 \cdot \sqrt{0.0000007384} \Rightarrow \\ \Rightarrow [-0.01278, -0.009227]$$

ז. כיוון שהאומדן מנורמל, אזור הדחייה יהיה גם $R=(-\infty, -1.96] \cup [1.96, \infty)$.

נמצא אומדן ל- $\hat{b}_n$:

$$\widehat{b}_n = \frac{\widehat{b} - 0}{\sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}} = \frac{-0.01682207}{\sqrt{0.00000428}} = -8.133953644$$

לכן נדחה את השערת ה-0 כיוון שהאומדן נמצא באזור הדחייה.

נמצא p-value:

$$P_{H_0}(\widehat{b}_n \leq -8.133953644) = \Phi(-8.133953644) = 2.077557e - 16 = \frac{\alpha^*}{2}$$

קיבלנו ערך הקטן מאוד מ-0.05 ולכן נדחה את השערת ה-0 עבור רמת מובהקות $\alpha=0.05$.

נמצא רווח סמך ל-b:

$$\widehat{b} \pm Z_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot \sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}} = -0.01682207 \pm 1.96 \cdot \sqrt{0.00000428} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow [-0.02087, -0.01276]$$

כיוון שהשונות אינה ידועה, נשתמש באומדן לשונות:

$$\widehat{\sigma}^2 = \frac{\sum (y_i - \bar{y})^2}{n - 2} = \frac{\sum (y_i - \bar{y})^2}{16} = \frac{0.70855}{16} = 0.04428$$

עתה נחשב מחדש את הערכים:

נמצא אזור דחייה ברמת מובהקות $\alpha=0.05$. אזור הדחייה יהיה מהצורה:
 $R = (-\infty, C_1] \cup [C_2, \infty)$. נחשב ערכי C:

$$C_1 = b_0 + t_{n-2, 1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\sigma_{H_0}^2} = 0 - 2.12 \cdot 1 = -2.12$$

$$C_2 = b_0 + t_{n-2, \frac{\alpha}{2}} \sqrt{\sigma_{H_0}^2} = 0 + 2.12 \cdot 1 = 2.12$$

סה"כ נקבל $R = (-\infty, -2.12] \cup [2.12, \infty)$.

נמצא אומדן ל- $\widehat{b}_n$:

$$\widehat{b}_n = \frac{\widehat{b} - 0}{\sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}} = \frac{-0.01682207}{\sqrt{0.0000047353}} = -7.730468929$$

נדחה את השערת ה-0 כיוון שהאומדן נמצא באזור הדחייה.

נמצא p-value:

$$P_{H_0}(\widehat{b}_n \leq -7.730468929) = \chi_{16}(-7.730468929) \approx 0 = \frac{\alpha^*}{2}$$

קיבלנו ערך הקטן מאוד מ-0.05 (כמעט ממש 0) ולכן נדחה את השערת ה-0 עבור רמת מובהקות $\alpha=0.05$.

נמצא רווח סמך ל-b:

$$\widehat{b} \pm t_{n-1, 1-\frac{\alpha}{2}} \cdot \sqrt{\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}} = -0.01682207 \pm 2.11 \cdot \sqrt{0.00000092} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow [-0.0214, -0.0122]$$